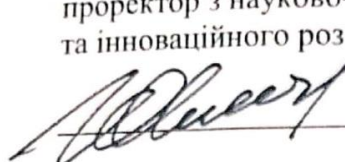

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування

"ПОГОДЖУЮ"

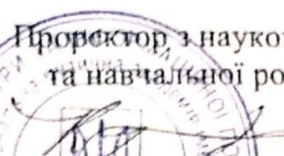
Гарант освітньо-наукової програми,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

 Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

25 червня 2021 року

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

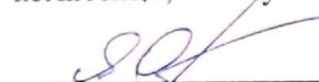
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

"ПОГОДЖУЮ"

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ОПЕРНИЙ РЕПЕРТУАР
(ДИРИГУВАННЯ ОПЕРОЮ)»**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Симфонічне диригування
Статус	Вибіркова компонента освітньої програми циклу дисциплін для отримання додаткової кваліфікації (ВК 2.3.1)
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (1,2), екзамен (3) атестаційний екзамен(4)
Термін викладання	1-3 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	Денна, заочна

Львів – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Оперний репертуар (диригування оперою)» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

ЮЗЮК Іван Семенович – завідувач кафедрою хорового та оперно-симфонічного диригування, Народний артист України, професор;

КОЛЕССА Ярема Іванович – Заслужений артист України, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування

21 червня 2021 р., протокол № 12

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Оперний репертуар (диригування оперою)» передбачає підготовку висококваліфікованого диригента, який володіє комплексом знань, необхідних для організації та успішного керівництва оперними колективами.

Випускник-оперний диригент повинен знати:

- зміст спеціальних інструментально-оркестрових, вокальних та хорових і загальнотеоретичних дисциплін, які дають можливість зрозуміти творчий задум композитора, розкрити художні особливості музичного твору;
- технічні особливості і специфіку звучання оркестрових груп, класифікацію оркестрових інструментів, - регістри, теситуру і діапазон окремих інструментів оркестру, їх тембральну виразовість, технічні можливості, а також принципи звуковидобування;
- технічні особливості і специфіку звучання вокальних та хорових голосів, класифікацію співаків-вокалістів, регістри, теситуру і діапазон вокальних та хорових партій, їх тембральну виразовість, а також принципи вокальної подачі слова;
- методика роботи з оркестром, хором, співаками-солістами, викладання диригентських дисциплін, сольфеджіо, гармонію, поліфонію, аналіз музичних форм, історію музики, основні етапи еволюції художніх стилів, сучасні досягнення виконавського мистецтва і освіти;
- виконавський і педагогічний репертуар, музичну і навчально-методичну літературу;
- принципи і засоби підбору і систематизації, узагальнення і використання інформації, основи редагування і рецензування текстів, організаційно-адміністративні і економічні аспекти діяльності музичних колективів і установ.

Випускник-оперний диригент повинен вміти:

- вивчити з оркестром, солістами-співаками та хором і виконати в оперній виставі твори різних стилів, визначити їх форму, зробити музично-теоретичний та диригентсько-виконавський аналіз кожного з них у відповідності до авторської концепції;
- прочитати партитуру, граючи на фортепіано чи за допомогою внутрішнього слуху, працювати над вдосконаленням інтонації, ансамблю оркестрових партій і оркестру в цілому, співаків-солістів та хору, працювати над їх тембровою різноманітністю, штрихами та іншими компонентами художньої виразності;

- працювати із солістами-вокалістами, виконавцями оркестру, артистами хору, враховуючи їх індивідуальні можливості, - над втіленням художнього образу, розвитком їх виконавських навичок;
- досягати природності і свободи звучання, легкості і рухливості, розширення діапазону, ясності артикуляції, володіння різною динамікою і філіруванням звуку;
- аранжувати оперну партитуру на різний склад оркестру та хору, володіти навичками оркестрування та хорового аранжування;
- вести репетиційну роботу, підібрати оперний твір в залежності від наявних виконавців-солістів, складати концертні програми та диригувати ними;
- розвивати кращі традиції виконавських шкіл, вести музично-просвітницьку діяльність, добре орієнтуватись у всьому розмаїтті музичних стилів та жанрів;
- викладати диригентські дисципліни, узагальнювати досвід організації навчального процесу, навчально-методичної, виховної та наукової роботи;
- орієнтуватись в спеціальній навчально-методичній літературі, використовувати технічні засоби в педагогічній та науковій діяльності.

На заняттях з фаху по спеціальності «Оперний репертуар (диригування оперою)» студент під керівництвом викладача повинен оволодіти основними компонентами диригентської професії, а саме: технікою диригування, аналізом і чіткою оперних партитур, навичками роботи з оркестром, солістами-співаками та хором.

Учебний репертуар повинен складатися з кращих зразків української та зарубіжної оперної музики, відповідати підготовці і здібностям студента та з кожним наступним курсом ускладнюватися.

Слід зазначити, що на відміну від інших навчальних програм, програма з предмету «Оперний репертуар (диригування оперою)» істотно відрізняється за специфікою, оскільки виховання професійного оперного диригента не може бути процесом уніфікованим, необхідно враховувати творчу індивідуальність, психологію кожного студента, міру його обдарування, художні смаки та уподобання. Тому програма курсу «Оперний репертуар (диригування оперою)» припускає більш довільне тлумачення, певну варіантність трактування, викликану конкретними педагогічними цілями. Можливі варіанти також закладаються у змісті програми, що дозволить шукати оптимальний шлях індивідуального розвитку студента.

Разом з тим у програмі враховується весь навчальний комплекс, передбачений для студентів факультету і частково уникається дублювання навчального матеріалу.

За структурно-логічною схемою дисципліна «Оперний репертуар (диригування оперою)» є спеціальною дисципліною. Вона займає важливе місце в переліку спеціальних дисциплін, таких, як: диригування, робота з вокалістом, робота в оперному класі, робота в оперній студії, робота з хором оперної студії, поліфонія, аналіз музичних форм, робота з симфонічним оркестром, інструментування, читання оркестрових партитур, історія музики, гра на фортепіано, техніка гри на оркестрових інструментах, а також інших допоміжних дисциплін, які передбачені навчальним планом, оволодіння якими допомагає студентові на заняттях по диригуванню якнайкраще опанувати свій фах.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність спілкування іноземною мовою.
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 3	Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
ЗК 4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 8	Здатність працювати у міжнародному контексті.
ЗК 9	Здатність працювати автономно
ЗК 10	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності	
СК 1	Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
СК 3	Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики /.
СК 4	Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.
СК5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
СК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
СК 7	Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
2.3. Програмні результати навчання	
РН 1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.

PH 3	Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
PH 5	Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
PH 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
PH 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
PH 8	Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / музикознавчих дисциплін / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.
PH 9	Планувати і здійснювати дослідження у сфері культури та мистецтва; відшукувати, обробляти та аналізувати необхідну інформацію; аргументувати висновки, презентувати і обговорювати результати досліджень.
PH 10	Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна) та загальна кількість годин в семестрі (заочна)			
		Екзамени	Залки	Атестаційні екзамени			Аудиторних	Самостійна робота	у тому числі:			Семестри			
									Всього	лекції	Індивідуальні	практичні	1	2	3
		Кількість тижнів в семестрі													
		15/4	15/2	15/4			15/2								
ВК2.3.1	Оперний репертуар (диригування оперою)	3	1,2	4	6	180	90/18		90/18		90/162	2/6	2/6	2/6	

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				Самостійна робота
				Всього	Аудиторних			
					у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні	практичні	
I		4	120	60/12		60/12		60/108
	1	2	60	30/6		30/6		30/54
	2	2	60	30/6		30/6		30/54
II		2	60	30/6		30/6		30/54
	3	2	60	30/6		30/6		30/54
Всього		6	180	90/18		90/18		90/162

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1 семестр

	Модуль 1. Робота над оперним репертуаром	Кількість годин	
		Аудиторні (денна/заочна)	Самостійна робота(заочна)
	Змістовий модуль 1. Робота над оперним репертуаром під фортепіано		
Тема 1	Диригування класичними операми українських композиторів в класі під фортепіано	15/3	12
	Змістовий модуль 2 Робота над оперним репертуаром		
Тема 1	Диригування класичними операми українських композиторів в класі під фортепіано	15/3	12
	Всього годин	30/6	24

2 семестр

	Модуль 1. Робота над оперним репертуаром	Кількість годин	
		Аудиторні (денна/заочна)	Самостійна робота(заочна)
	Змістовий модуль 1. Робота над оперним репертуаром під фортепіано		
Тема 1	Диригування класичними операми європейських композиторів в класі під фортепіано	15/3	12
	Змістовий модуль 2 Робота над оперним репертуаром		
Тема 1	Диригування класичними операми європейських композиторів в класі під фортепіано	15/3	12
	Всього годин	30/6	24

3 семестр

	Модуль 1. Робота над оперним репертуаром	Кількість годин	
		Аудиторні (денна/ заочна)	Самостійна робота(з аочна)
	Змістовий модуль 1. Робота над оперним репертуаром під фортепіано		
Тема 1	Диригування операми композиторів-романтиків в класі під фортепіано	15/3	12
	Змістовий модуль 2 Робота над оперним репертуаром		
Тема 1	Диригування операми композиторів-романтиків в класі під фортепіано	15/3	12
	Всього годин	30/6	24
	Всього за лекційний курс	90/18	72

Самостійна робота (денна, заочна)

1 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики	13
	Поточний контроль (академконцерт)	2
2.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики	12
	Підсумковий контроль (залік)	3
	Всього годин	30

2 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики	13
	Поточний контроль (академконцерт)	2
2.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики	12
	Підсумковий контроль (залік)	3
	Всього годин	30

3 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики	8
	Поточний контроль (академконцерт)	2
2.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики	7
	Підсумковий контроль (екзамен)	3
	Атестаційний екзамен (4 семестр)	10
	Всього годин	30

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Оперний репертуар (диригування оперою)»

Критерій оцінки, що виставляється студенту з даної дисципліни, складається із сумарного результату його праці над опрацюванням та засвоєнням практичного матеріалу протягом певного часу. Він поєднує об'єктивні (в даному випадку – обдарованість виконавця) та суб'єктивні (його набуті знання, досягнуті результати, виконавські та сценічні якості, ставлення до обраної професії) фактори, які впливають на оцінку. Основу поняття критерію оцінювання складають вокально-технічні, артистично-виконавські, виразові якості у сценічному виступі конкретного студента.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

/ А / «відмінно» (90 – 100) / (45-50)

Дуже високий ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент творчо осмислив матеріал курсу, здатний оперувати ним в інтегративних зв'язках з іншими дисциплінами; аналізувати відповідно до конкретних практичних завдань, пов'язаних із професійним застосуванням отриманих знань; логічно, послідовно викладає фундаментальні принципи даної дисципліни; вільно оперує спеціальною термінологією; має власне відношення до предмету, зіставляє, порівнює отриману інформацію з власним досвідом та уявленнями, творчо осмислює цілі і завдання курсу. Продуктивний, творчий рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують відмінне володіння студентом диригентською технікою, а саме виконання характеризується оригінальністю і художньою завершеністю.

/ В / «дуже добре» (82 – 89) / (41-44)

Високий ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент майже вільно володіє основною інформацією з даного курсу, логічно викладає думку; орієнтується в основній фаховій літературі; часто однак не може зробити самостійних висновків і запропонувати власну концепцію застосування засвоєної інформації у майбутній професійній практиці. Орієнтується швидше на готові моделі використання базових знань у професійній діяльності. Репродуктивний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують добре володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу однак у значній мірі позбавлені оригінальності та індивідуальності в інтерпретації окремих складових твору.

/ С / „добре” (74 – 81) / (37-40)

Достатньо високий ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент володіє основною інформацією з даного курсу, логічно викладає думку; орієнтується в основній фаховій літературі; не може натомість зробити самостійних висновків і запропонувати власну концепцію

застосування засвоєної інформації у майбутній професійній практиці. Орієнтується швидше на готові моделі використання базових знань у професійній діяльності. Репродуктивний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують добре володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу однак позбавлені оригінальності та індивідуальності в інтерпретації окремих складових твору.

/ D/ „задовільно” (64 – 73) / (32-36)

Посередній ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має певне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання частково досить фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, часто являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує поверхове знання спеціальної літератури, невпевненість у визначенні основних положень і дефініцій; демонструє знання основних категорій і понять дисципліни, проте без їх глибшого осмислення; його відповідь характеризується відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Переважно фрагментарний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують задовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу із незначними ознаками індивідуальної інтерпретації окремих складових твору.

/

E/ „достатньо”, (60 – 63) / (30-31)

Низький ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має певне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання достатньо фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує поверхове знання спеціальної літератури, невпевненість у визначенні основних положень і дефініцій; демонструє знання основних

категорій і понять дисципліни, проте без їх глибокого осмислення; його відповідь характеризується відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Фрагментарний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують задовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

/ FX/ „незадовільно” (35 – 59) / (18-29)

Дуже низький ступінь диригентсько-виконавських можливостей.

Студент має приблизне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання дуже фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує майже повне незнання спеціальної літератури, у більшості випадків неспроможність у визначенні основних положень і дефініцій; лише частково демонструє знання основних категорій і понять дисципліни без їх глибокого осмислення; його відповідь характеризується повною відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Оглядово-вибірковий рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори у своїй більшості показують незадовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

/ F/ „незадовільно”, (0 – 34) / (0-17)

Відсутність диригентсько-виконавських можливостей.

Студент знає окремі факти, події, назви, проте плутається в них, не диференціює за фундаментальними ознаками, не укладає в послідовність за будь-якими фундаментальними ознаками; не здатний логічно вибудувати причинно-наслідковий ряд розвитку ідеї; не володіє спеціальною термінологією; не може застосувати своїх знань на практиці. Оглядово-вибірковий рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують незадовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Барсова І. Книга про оркестр. К.: Музич. Україна, 1988. 157 с.

Бенч О., Шокало О. Український хоровий спів. Київ: Український світ, 2002. 440 с.

Бурбан М. Українські хори і диригенти. Дрогобич: Посвіт, 2006. 640 с.

Гайденко А. Інструментознавство та основи теорії інструментування: Підручник. Х.: Майдан, 2010. 156 с.

Геринович О. Криниця життя. Спогади, творчість, педагогіка. Івано-Франківськ: Гостинець, 2006. 140 с.

Доронюк В. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ: Івано-Франківська обласна друкарня, 2004. 292 с.

Єржемський О. Психологія диригента. К.: Муз. Україна, 1991. 103 с.

Історія диригування (оркестрове виконавство): методичні матеріали з курсу / уклад. Ю.І.Лошков. Х.: ХДАК, 2002. 34 с

Дражниця Л. Аналітична робота диригента над музичним твором. Л. 2003

Доронюк В. Методика викладання диригування. Івано-Франківськ 2005

Канерштейн М. Про методику навчання диригентів // Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980

Колеса М. Основи техніки диригування. – К.: Держвид., 1960

Колеса М. Навчання студента-диригента в класі по спеціальності // Українська музика. – К.: Музична Україна,

Кофман Р. -Виховання диригента: Психологічні особливості. – К.: Музична Україна., 1972

Основи диригування : робоча навч. прогр. [для студ. напрямку 6.020204 „Музичне мистецтво” освітньо-кваліф. рівня „бакалавр”] / уклад. П. Й. Шиманський, Н. П. Кучерук. Луцьк : Вежа, 2007. 17 с.

Пасічняк Л. Робота диригента над музичним твором: Методичні рекомендації до дисципліни “Оркестрове диригування” для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напрямку підготовки “Музичне мистецтво”. – ІваноФранківськ: Нова Зоря, 2012. 72 с.

Пігров К. Керування хором. Київ: Мистецтво, 1956. 178 с.

Прокулевич. О. Основи хорового диригування : навчальний посібник. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 140 с.

Смирнова Т. Хорознавство. Харків: СДПУ, 2000. 180 с.

Теряєва Л. Застосування музичних інформаційних технологій при вивченні навчальної дисципліни «Хорове диригування» Освітнологічний дискурс, 2019. 285 с.

Хащеватська С. Інструментознавство: підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. 256 с.

Карпенко Є. Диригентсько-хорова підготовка вчителя музики. Суми: ВВП „Мрія – 1” ЛТД, 2001. 109 с.

Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск III (у шести частинах). Частина друга: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. 290 с.

Юзюк І. Оперний репертуар.//Методична розробка до курсу „Оперний і балетний репертуар” для студентів оперно-симфонічних відділів диригентських факультетів консерваторій. – Львів, 1992.

Ярослав Олексів // Музичні ілюстрації до драматичної поеми Олександра Олеся «Ніч на полонині» у перекладі для симфонічного оркестру/Редактори-упорядники: Ярослав Олексів, Галина Олексів, // Львів: ТЕРУС, 2019. – 124 с. ноти.;

Н. Паганіні «Вічний рух» (**C-dur**). Переклад для скрипки з оркестром Ярослава Олексіва: нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 56 с. Партитура+партії;

Н. Паганіні «Вічний рух» (**A-dur**). Переклад для скрипки з оркестром Ярослава Олексіва: нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 52 с. Партитура+партії;

Anonim polski «Symphonia de Nativitate». Транскрипція для камерного оркестру та подвійної групи дерев'яних духових інструментів Ярослава Олексіва: : нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 32 с. партитура+партії;

William Kroll «Banjo and Fiddle». У перекладі для скрипки з камерним оркестром Ярослава Олексіва: нотне видання / [редактори-упорядники Ярослав Олексів, Галина Олексів, Назарій Пилатюк]. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2020. 20 с. партитура+партії;

Інтернет джерела

- 1.Нотна бібліотека [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nlib.org.ua/parts/hor.html> <http://www.info-library.com.ua/libs/stattya/333-estradni-shkoli-ukrayini.html>
- 2.Хоровий портал [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://hor.by>
- 3.YouTube [Електронний ресурс]

https://www.youtube.com/results?search_query=%D0%BE%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%80

4. YouTube [Электронный ресурс]

https://www.youtube.com/results?search_query=%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0